

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Tyskland - erindringer om en nation

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/totalitarismens-oprindelse-1-3>)

Tyskland - erindringer om en nation

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 3352

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/tyskland-erindringer-om-en-nation&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Neil MacGregor

Tyskland - Erindringer om en nation

Gads Forlag. 672 sider. 299,95 kr.

Af Kaare R. Skou

Det er sin sag at skrive en tysk historie, der går særlig langt tilbage i tid. Bevæger man ret meget længere bagud end til 1871, vil man straks blive bedt om at gøre rede for hvilket Tyskland, man har i tankerne. Neil MacGregor kommer smart over problemet ved at fortælle den tyske historie på et kulturhistorisk grundlag. Smart, fordi Tyskland var en nation længe før, det blev en stat.

Set på den måde skulle tysk historie begynde i Arilds tid, men MacGregor har valgt tiden omkring år 1500 og Gutenberg som sit udgangspunkt. Gutenberg repræsenterer for historikere et passende brud mellem fortid og nutid. MacGregor er kunsthistoriker, hvilket den rigt illustrerede bog bærer tydeligt præg af, men ellers tidligere museumsdirektør for National Gallery og for British Museum og senest i direktionen for det nye museum Humboldt Forum i Berlin.

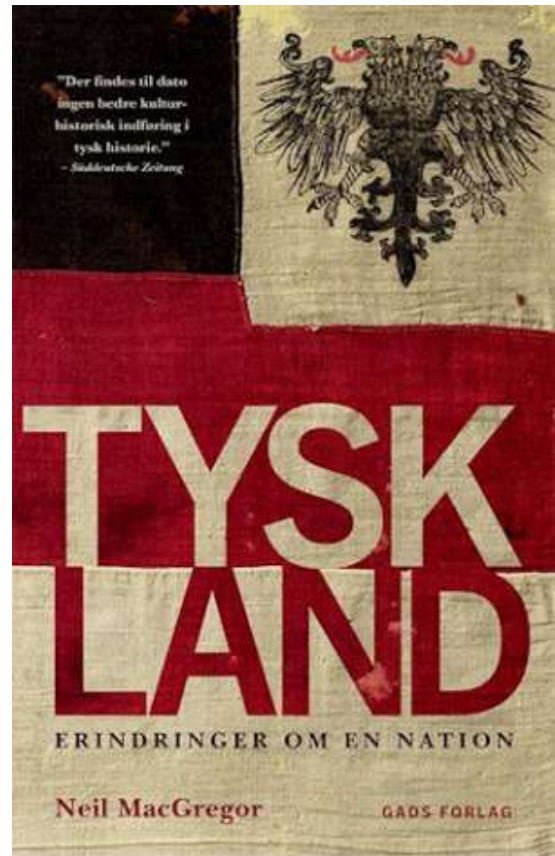
Bogen er på ingen måde kronologisk og duer for eksempel ikke som opslagsværk. Den er som en samling forskelligartede indtryk og indskydelser fra en zigzagtur i tid og sted gennem Tyskland. Geografi, arkitektur, kunst, filosofi, litteratur, videnskab og lidt politik samlet i en fascinerende fortælling efterhånden som stederne bringer noget i erindring begyndende ved Brandenburger Tor og fortsættende ned ad Unter den Linden.

Når man taler om Tyskland som nation, som MacGregor gør, må man nødvendigvis på strejftog uden for det nuværende Tysklands statsgrænse. Som englænder forundres han over Tysklands mangel på et intellektuelt centrum. Frankrig har Paris, Skotland St. Andrews, England Oxford, men i Tyskland er det Prag og Kaliningrad, Goethes, Mozarts og Kants byer, der i dag ligger i henholdsvis Tjekkiet og Rusland. Tankerne om Prag og Kaliningrad som tabte tyske hovedstæder bringer MacGregor til den tyske by Strasbourg i Frankrig – kulturelt også en tabt hovedstad. Rhinen er på én gang så tysk som noget og en grænseflod.

Der er ingen tvivl for MacGregor om, at det, der har holdt tyskerne sammen gennem tiderne, er sproget. Han giver Martin Luther æren for, at nok kan forskellige tyskere have svært ved at forstå hinandens dialekter fra frankisk og plattysk over nedertysk til højtysk, men det tyske skriftsprog er en konstant. Hvad det angik, var han kompromisløs til trods for, at han på næsten alle andre områder bærer tilnavnet Den store Splitter. Hans udgangspunkt var sproget, som det fremstod ved kanslerretten i Sachsen. På den ene side fulgte han det lidt bureaukratiske retssprog, på den anden side rensede han det tyske skriftsprog for næsten al latinsk indflydelse. Og han var den store kreatør af nye, almenforståelige ord og vendinger: syndebuk, hjertenslyst, ånden er redebon, men kødet skrøbeligt.

På 11 uger oversatte han Det Nye Testamente fra græsk til tysk, mens det tog ham 10 år at oversætte det gamle fra hebraisk. Testamenterne blev straks trykt. En af grundene til Luthers succes var, at han var blandt de første til at udnytte Gutenbergs opfindelse, de støbte typer, og dermed massefremstillingen af bøger.

På samme måde, som MacGregor fremhæver Gutenberg, Luther og Albrecht Dürer, fremhæver han Goethe. Man kan, skriver han, argumentere for, at hvis amerikanerne udgør én nation under Gud, så er tyskerne én nation under Goethe.

Et forunderligt kapitel, som efter nærmere eftertanke selvfølgelig har sin plads i en omfattende tysk kulturhistorie, handler om øl og pølser. MacGregor noterer, at British Museum har drikkekrus fra hele verden, men den tyske samling er slående med hensyn til anvendelsen. De skulle alle bruges til øl. Vi får en vidunderlig historie om loven om ølrenheds betydning for tysk nationalforståelse. Og hvad pølser angår, er antallet af forskellige typer Tyskland over opgjort til flere end 1.200.

Selv om bogen om Tyskland slentrer gennem alt, hvad der er tysk og lidt til, bliver den aldrig småsnakkende. Den er fyldt med facts og 'hårde' oplysninger, nogle mere kuriøse end andre som for eksempel, at kongen af Preussen i 1717 gav kongen af Sachsen 600 af sine bedste soldater i bytte for 18 kinesiske vaser og hvorfor, men i sammenhængen er disse nytteløse oplysninger alligevel altid på en eller anden sær måde relevante. Det er en anderledes måde at fortælle historie på, og den er ganske behagelig. Selvfølgelig er der ting, man studser over. Gottfried von Herder er nærmest kun nævnt i en bisætning, og Wilhelm von Humboldt, der som tænker og politiker for alverdens universiteter grundlagde, hvad vi stadig forstår ved fri forskning, mangler. Det er dog to tyske personligheder, som hver på deres måde har haft kulturel betydning for hele menneskeheden på den måde.

Bogen om Tyskland er smukt og grafisk konsekvent tilrettelagt, som det altid er tilfældet med den slags pragtbøger fra Gads Forlag. Mange af de mange illustrationer er selvfølgelig gengangere, de klassiske billeder vi alle kender, men der er gjort et arbejde for at finde nye vinkler og nye billeder, der for så vidt lige så godt kunne have været klassikerne. For den grafiske tilrettelæggelse står Per Demuth.

Så sammenfattende: Det er en smuk bog, gedigent håndværk, for ikke at sige lækkert, fortælle-mæssigt som grafisk, derfor let at læse, sine steder ganske underholdende og mange steder virkelig oplysende om et Tyskland, vi nok mente at kende, men som vi alligevel ikke kendte på den måde.

[Historie-online.dk, den 26. november 2019]

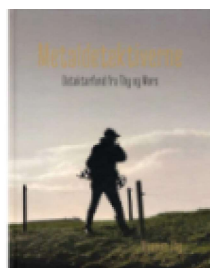

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/totalitarismens-oprindelse-1-3>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**HERTUGRÆVE OG
KØKKENHARER**

**METALDETEKTIVERNE -
DETEKTORFUND FRA THY OG
MORS**

(/article/items/view/2920/4)
(<http://www.historie->

[online.dk/boger/metaldetektiverne-detektorfund-fra-thy-og-mors](http://www.historie-online.dk/boger/metaldetektiverne-detektorfund-fra-thy-og-mors)) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/demokratiets-krise-og-de-nye-autokratier>)